

Sveitarfélagið
Hornafjarðar

Breytingar á Aðalskipulagi Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2012-2030

Jökulsárlón á Breiðamerkursandi

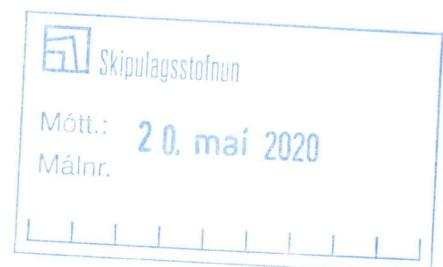
- Afmörkun Vatnajökulsþjóðgarðs
- Stækkun afþreyingar- og ferðamannasvæðis (AF16)

Greinargerð og umhverfisskýrsla

6. janúar 2020

Leiðrétt eftir auglýsingaferli, janúar 2020

Breytingar auðkenndar, febrúar 2020

GLÁMA·KÍM
VSÓ RÁÐGJÖF

Nr. útg.	Dagsetning	Unnið	Yfirarið	Samþykkt
1	1.8.2019	SK/HTT		
2	6.1.2020	SK/HTT	SGT	
3	18.2.2020	SK/SGT		

Breytingar á greinargerð og umhverfiskýrslu eftir auglýsingar- og athugasemdaferli :

- Í kafla „1 Forsendur breytinga“, „2.4 Breyting á legu Hringveggar 1 og brúarstæði“ og 3.1 Samræmi milli aðalskipulagsbreytingar og Landskipulagsstefnu 2015-2026“ hefur texta um vegstæði hringveggar og nýtt brúarstæði á Jökulsá verið breytt.

Efnisyfirlit

1	Forsendur breytingar	2
2	Breytingartillaga	2
2.1	Afmörkun Vatnajökulspjóðgarðs	2
2.2	Próun ferðamannafjölda og greiningar á þjónustupörf.	2
2.3	Breyting á AF16, afþreyingar- og ferðamannasvæði við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi austan Jökulsár	3
2.4	Breyting á legu Hringveggar 1 og brúarstæði:	3
2.5	Fyrirkomulag veitukerfa	4
3	Samræmi við aðrar áætlanir	5
3.1	Samræmi milli aðalskipulagsbreytingar og Landskipulagsstefnu 2015-2026	5
3.2	Samræmi milli aðalskipulagsbreytingar og gildandi stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs	5
4	Umhverfismat aðalskipulagsbreytingar	6
4.1	Helstu áhrifa- og umhverfisþættir og viðmið	6
5	Niðurstöður umhverfismats	7
6	Heimildir	11

1 Forsendur breytingar

Aðalskipulagsbreyting þessi tekur til Breiðamerkursands á svæðinu milli Fellsár í austri og Fjallsár í vestri.

Árið 2017 var gerð breyting á þjóðgarðsmörkum Vatnajökulspjóðgarðs, sem taka þarf upp í Aðalskipulag Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2018-2030. Fjölgun ferðamanna síðustu ár að Jökulsárlóni og stækkun Vatnajökulspjóðgarðs kallar á endurskoðun á umfangi og stefnu um afþreyingar- og ferðamannasvæðinu við Jökulsárlón (AF16).

Breytingartillagan felur í sér að mörk Vatnajökulspjóðgarðs eru leiðrétt, afþreyingar- og ferðamannasvæði [AF 16] er stækkað. Vegstæði hringveggar við Jökulsá á Breiðamerkursandi hefur verið endurskoðað, brúarstæði á Jökulsá og veglínunni austan ár er hnikað lítilliga til suðurs.

Landnotkun vestan Jökulsár og sunnan Hringveggar er skilgreind strandsvæði í aðalskipulagi. Á strandsvæðum er samkvæmt gildandi aðalskipulagi heimilt að gera bílastæði og leggja göngustíga og aðstöðu fyrir útivistarfólk, svo sem snyrtingar, upplýsingaskilti og áningarstaði. Ekki er heimilt að byggja gististaði á strandsvæðum.

2 Breytingartillaga

2.1 Afmörkun Vatnajökulspjóðgarðs

Árið 2017 var gerð breyting á þjóðgarðsmörkum á þann hátt að jörðin Fell og aðliggjandi þjóðlendur voru felld inn í Vatnajökulspjóðgarð, í vestur að Fjallsá og í austur að Fellsá. Nemur þessi stækkun þjóðgarðsins um 189 ferkílómetrum. Svæðið var áður á náttúru-minjaskrá (nr. 635). Til samræmis þessu er nú mörkum þjóðgarðsins breytt í aðalskipulagi og þau færð vestur að Fjallsá og í austur að Fellsá. Áður fylgdu þjóðgarðsmörkin jaðri Vatnajökuls.

2.2 Þróun ferðamannafjölda og greiningar á þjónustupörf.

Eftir að Jökulsárlón og umhverfi þess var felld inn í Vatnajökulspjóðgarð hefur verið unnið að rannsóknum á umhverfispáttum og fylgst með fjölda og atferli ferðamanna.

Aurarnir framan við Jökulsárlón hafa verið kortlagðir og þróunarsaga árfarvega Jökulsár frá myndun lónsins verið greindir. Niðurstaða þeirrar vinnu er að svæðið, sem er enn óraskað milli Jökulsár og bakka Jökulsárlóns og afgerandi hjalla austan við, geymi merkilega sögu sem mikilvægt sé að varðveita eftir mætti. Sú stefna er því mótuð að ekki skuli raska stærri hluta þessa svæðis en þegar hefur verið gert og nauðsyn krefur, og flytja skuli meginþunga bílastæða og uppbyggingar vegna ferðamanna austur fyrir og upp á hjallann.

Bílar hafa verið taldir á bílastæðum við Jökulsárlón með kerfisbundnum hætti og fjöldi ferðamanna metinn. Síðustu ár hefur gestafjöldi aukist jafnt og þétt í samræmi við fjölgun ferðamanna á landsvísu. Árið 2014 heimsóttu lónið rúmlega 340 þúsund gestir og árið 2018 var gestafjöldi komin í um 850 þúsund manns. Ekki er gert ráð fyrir aðgangstakmörkunum að svæðinu þannig að bílastæðafjöldi þarf að svara til væntanlegs fjölda gesta. Áætlað er að gestafjöldi geti innan nokkurra ára verið um 1,5 milljónir manna á ári.

Mikill fjöldi ferðamanna og landrýmispörf fyrir uppbyggingu leiða rök að þeirri niðurstöðu að færa meginuppbyggingarsvæðið fjær Jökulsá og Jökulsárlóni, þar sem rýmra er um og þannig gefast betri færi á að taka á móti og dreifa fólksfjöldanum um svæðið.

2.3 Breyting á AF16, afþreyingar- og ferðamannasvæði við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi austan Jökulsár

Gerð er breyting á afþreyingar- og ferðamannasvæði AF16. Svæðisafmörkun er víkkuð alla kanta frá bakka Jökulsárlóns og svæðið stækkað úr 25 í 45 ha.

Í kafla 22.6 í greinargerð Aðalskipulags Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2012-2030 er gerð grein fyrir svæðinu og því lýst með svohljóðandi umfjöllun í töflu:

AF-nr	Svæði	Lýsing
AF 16	Jökulsárlón á Breiðamerkursandi austan Jökulsár. Svæðisafmörkun ~ 25ha.	Austan ár, norðan vegar skal heimilt að reisa byggingar og önnur mannvirki til margháttaðrar þjónustu við ferðamenn og rekstrar vegna hennar, svo sem upplýsinga- og þjónustumiðstöð, göngustíga og áningarstaði. Óheimilt að reka gistiþjónustu.

Eftir breytingu er umfjöllun um AF 16 í töflunni eftirfarandi:

Af-nr	Svæði	Lýsing
AF 16	Jökulsárlón á Breiðamerkursandi austan Jökulsár. Svæðisafmörkun ~ 45ha.	Austan ár, norðan vegar skal heimilt að reisa byggingar og önnur mannvirki til margháttaðrar þjónustu við ferðamenn og rekstrar vegna hennar, svo sem upplýsinga- og þjónustumiðstöð, göngustíga og áningarstaði. Óheimilt að reka gistiþjónustu.

Í kafla 22.7 í greinargerð aðalskipulagsins eru settir fram eftirfarandi skilmálar fyrir afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF):

- ▶ Á afþreyingar- og ferðamannasvæðum skal heimil mannvirkjagerð vegna starfseminnar sem þar er skilgreind, t.d. bílastæði, göngustígar, hús fyrir snyrtingar og aðra aðstöðu.
- ▶ Við uppbyggingu á afþreyingar- og ferðamannasvæðum skal taka mið af byggðarmynstri og landslagi.
- ▶ Vandað skal til mannvirkja með tilliti til útlits, varanleika og viðhalds.
- ▶ Gera skal grein fyrir útfærslum í deiliskipulagi.

Breytingin felur í sér að í kafla 22.7 bætast eftirfarandi skilmálar:

- ▶ Á afþreyingar- og ferðamannasvæði AF16 skal uppbygging og mannvirkjagerð taka sérstakt tillit til einstakrar ásýndar Jökulsárlóns og falla vel að sérkennum svæðisins, sbr. einnig stefnu aðalskipulags um ferðaþjónustu (kafla 7.1).
- ▶ Meginhluti uppbyggingar, þ.e. þjónustumiðstöð, gestastofa og bílastæði skal staðsett ofan við hjalla á austanverðu svæðinu (AF16). Í grennd við Jökulsárlón er heimilt að byggja umfangsminni aðstöðuhús á einni hæð s.s. fyrir landverði, upplýsingar og salernisaðstöðu og í tengslum við bátasiglingar.

2.4 Breyting á legu Hringvegar 1 og brúarstæði:

Í gildandi aðalskipulagi var gert ráð fyrir að flytja þyrfti brúarstæði á Jökulsá og veglínu hringvegur næst henni eins fjarri ströndinni og kostur væri vegna mikils strandrofs.

Vatnajökulsþjóðgarður hefur mótað stefnu um að varðveita jökulaurana framan við Jökulsárlón eftir mætti og gera þá hluta af upplifun þeirra sem að lóninu koma. Því eru það eindregnir hagsmunir þjóðgarðsins að veglínan sé ekki nær lóninu en nauðsyn krefur.

Gerð er breyting á legu Hringvegarins og brúarstæði yfir Jökulsá í samræmi við tillögu Vegagerðarinnar.¹

- Brúarstæði á Jökulsá og veglínunni austan ár er hnikað lítillega til suðurs.

2.5

Fyrirkomulag veitukerfa

Samhliða þessari tillögu að breytingu á Aðalskipulagi Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2012-2030 er unnið að endurskoðun deiliskipulags við Jökulsárlón, sem tekur til afþreyingar- og ferðamannasvæðisins við Jökulsárlón (AF16) og einnig aðliggjandi strandsvæðis beggja megin við Jökulsá, þar sem gert er ráð fyrir bílastæðum, salernum og veitumannvirkjum.

Í fyrirliggjandi deiliskipulagstillögu eru settir eftirfarandi skilmálar um fyrirkomulag veitukerfa:

Neysluvatn:

Virkja þarf nýjar neysluvatnsholur í aurnum vegna aukinnar notkunar. Brunnsvæði verða afmörkuð umhverfis holurnar og auðkennd með merkingum á staðnum. Heimilt er að koma fyrir nauðsynlegum lokubúnaði og dælum á holurnar. Vatnslagnir frá borholum að húsum og milli húsa þar sem vatnið er notað skal plægja eða grafa í jörð og afmá ummerki.

Rafmagn:

Mannvirki á deiliskipulagssvæðinu geta tengst dreifikerfi Rarik á dreifistreng um Breiðamerkursand. Jarðstrengurinn er plægður í jörð meðfram Hringvegi 1 og fer yfir Jökulsá undir brúnni. Spennistöð, sem er jarðstöð á steiptum sökkli austan árinna, þjónar þjónustuaðstöðu þar. Flytja þarf spennistöð og bæta annarri við vegna uppbyggingarinnar austan ár. Einnig þarf að koma fyrir spennistöðum vegna þjónustubygginga vestan Jökulsár.

Landsnet á 130KV loftlínu sem strengd er milli mastra sjávarmegin við Hringveg 1 og Jökulsárbrú. Þá línu þarf að flytja vegna strandrofts, ný lega er sýnd á uppdrætti.

Fjarskipti:

Ekki er gert ráð fyrir breytingum á stofnlögnum. Gert er ráð fyrir að mannvirki á deiliskipulagssvæðinu verði tengd stofnlögnum, allar línur skal plægja í jörð.

Mannvirki á deiliskipulagssvæðinu geta tengst stofnveitu Mílu og Rarik sem eiga ljósleiðara og koparstreng sem fara yfir Jökulsá undir núverandi brú.

Fráveita:

Ofanvatn verður meðhöndlað á náttúrulegan hátt og stuðst við blágrænar ofanvatnslausnir. Á öllu svæðinu er frárennsli regnvatns er opið í afmörkuðum rásum og leitt í ár og læki.

Öll hús austan Jökulsár á deiliskipulagssvæðinu verða tengd hreinsivirki þeim megin. Þjónustubyggingar vestan Jökulsár verða tengd safnþró eða rotþró og siturbeði. Við aðstöðu til bátasiglinga við lónbakkann og við þjónustuhús á hjallanum þar sem heimiluð er geymsla og meðferð eldsneytis verður plan tengt olíuskiljum og afrennsli leitt í safnþró.

¹ Í áður auglýstri tillögu að aðalskipulagsbreytingu var gert ráð fyrir að veglínan færi nálægt núverandi brú. Eftir auglýsingu lagði Vegagerðin til nýja veglínu sem þverar ána á nær sama stað og í gildandi aðalskipulagi, þó eilítið sunnar.

3 Samræmi við aðrar áætlanir

3.1 Samræmi milli aðalskipulagsbreytingar og Landskipulagsstefnu 2015-2026

Í Landskipulagsstefnu 2015-2026 eru sett fram eftirfarandi markmið:

- Skipulag landnotkunar stuðli að heilnæmu umhverfi og verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi.
- Skipulag landnotkunar stuðli að eflingu ferðapjónustu í dreifbýli um leið og gætt verði að því að varðveita þau gæði sem eru undirstaða ferðapjónustu.
- Skipulag landnotkunar stuðli að öryggi almennings gagnvart náttúruvá og loftslagsbreytingum.

Ofangreindum markmiðum Landskipulagsstefnu er fylgt eftir í Aðalskipulagi Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2018-2030 með stefnu um að skipulag mannvirkjagerðar vegna ferðapjónustu tryggji verndun náttúru- og menningarminja sem er undirstaða ferðapjónustu, sbr. kafla 7.1.

Með breytingunni er mörkuð stefna um að flytja meginþunga uppbyggingar vegna ferðamanna og bílastæða á austanvert svæðið AF16 til að fyrirbyggja enn frekara rask við bakka Jökulsárlóns og dreifa álagi vegna ferðamanna betur um svæðið, sbr. kafla 2.3.

3.2 Samræmi milli aðalskipulagsbreytingar og gildandi stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs

Í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs² eru sett fram eftirfarandi meginmarkmið í starfi þjóðgarðsins:

Að vernda, viðhalda og þróa

Þar eru sett fram ákveðin undirmarkmið, sem felast m.a. í að varðveita samfelldar landslagsheildir og jarðminjar, að tryggja verndun samfelldra, heildstæðra og fágætra jarðmyndana og stýra umferð um þær, að tryggja að mannvirki falli vel að landslagi, jarðmyndunum og gróðurfari, að byggja upp trausta innviði með markvissum hætti, að vinna markvisst að því að lágmarka umhverfisáhrif í rekstrinum og að setja skýrar reglur um leyfisveitingar vegna atvinnustarfsemi innan þjóðgarðsins.

Að upplifa

Þar eru sett fram ákveðin undirmarkmið, sem felast m.a. í að þjónusta og aðstaða stuðli að ánægjulegri upplifun gesta, að samgöngukerfi þjóðgarðsins sé í góðu samræmi og stýri för gesta, að fötluðum sé tryggt aðgengi að ákveðnum svæðum, að tryggja markvissa miðlun upplýsinga og vandaða fræðslu og náttúrutúlkun.

Að skapa

Þar eru sett fram ákveðin undirmarkmið, sem felast m.a. í að stuðla að sjálfbærri nýtingu land- og náttúrugæða, að setja skýr viðmið um gæði og samstarf við þjónustuaðila og rekstraraðila, að stuðla að sjálfbærri ferðapjónustu innan þjóðgarðsins og í jaðarbyggðum hans og að stuðla að fræðandi ferðamennsku, með áherslu á náttúruskoðun.

Breytingartillagan samræmist vel og styður við meginmarkmið stjórnunar- og verndaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs.

Í breytingartillögunni er afþreyingar- og ferðamannasvæðið AF16 stækkað til að bregðast við fjölgun ferðamanna og gera mögulegt að byggja upp þjónustumiðstöð fyrir ferðamenn

² Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs, náttúruvernd, útivist og byggðapróun. 12. júlí 2013. 2. útg. Vatnajökulspjóðgarður. https://www.vatnajokulstjodgardur.is/static/files/Stjornsysla/PDF-skjol-kort/stjornunar-og_verndar_2013.pdf

fjær Jökulsárlóni. Tillagan miðar að verndun landslags, jarðminja og sérstöðu svæðisins við bakka Jökulsárlóns með því að beina umfangsmestu uppbyggingu ferðaþjónustumannvirkja á austanvert afþreyingar- og ferðamannasvæðið AF16.

4 Umhverfismat aðalskipulagsbreytingar

Í tillögu að breytingu Aðalskipulags Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2018-2030 er gert ráð fyrir eftirfarandi breytingum:

1. Þjóðgarðsmörkum Vatnajökulspjóðgarðs er breytt á uppdrætti
2. Afmörkun afþreyingar- og ferðamannasvæðis (AF16) við Jökulsárlón er breytt og svæðið stækkað.
3. Breyting á legu hringvegjar og brúarstæði.

Breytingartillagan fellur undir lög um umhverfismat áætlana (105/2006) þar sem hún markar stefnu er varðar leyfisveitingar til framkvæmda sem tilgreindar eru í lögum um mat á umhverfisáhrifum (106/2000), sbr. 1. viðauka:

- 10.09 Nýir tveggja akreina vegir styttri en 10 km í þéttbýli. Nýir vegir utan þéttbýlis á verndarsvæðum. Enduruppbygging vega utan þéttbýlis á verndarsvæðum. (B)
- 12.05 Þjónustumiðstöðvar fyrir ferðamenn á hálendi og á verndarsvæðum á láglandi utan þéttbýlis, orlofsþorp, hótél og tengdar framkvæmdir utan þéttbýlis. (B)

4.1 Helstu áhrifa- og umhverfispættir og viðmið

Áhrifaþættir breytingartillögur eru annars vegar uppbygging ferðaþjónustu með tilheyrandi byggingum, bílastæðum og öðrum innviðum og hins vegar breytt lega þjóðvegjarins og brúarstæðis. Með frekari uppbyggingu ferðaþjónustu er líklegt að fylgi aukinn straumur ferðamanna í sveitarfélaginu. Staðarval uppbyggingar og dreifing ferðamannastraums kemur til með að hafa áhrif á ýmsa umhverfispætti.

Umhverfispættir til skoðunar og helstu matsspurningar eru í meðfylgjandi töflu:

Umhverfispáttur	Matsspurningar
Lífriki/náttúra	Hafa breytingar áhrif á verndarsvæði, viðkvæm svæði, bú- og fæðuöflunarsvæði fugla eða varpland fugla?
Sjór og vötn	Hafa breytingar áhrif á vatnsverndarsvæði eða strandlengjuna?
Landslag/ásýnd	Hafa breytingar áhrif á náttúrulegt landslag, óbyggð svæði?
Hljóðvist	Hefur breyting áhrif á hljóðvist á svæðinu?
Samfélag	Hafa breytingar áhrif á atvinnu í sveitarfélaginu?
Landnotkun	Hefur breytingin áhrif á skilgreinda landnotkun?
Náttúruvá	Hefur breyting áhrif á hættu sem stafar af náttúruvá, s.s. sjávarflóðum?
Menningarminjar	Hefur breyting áhrif á menningarminjar á svæðinu?

Tafla 1 Umhverfispættir og matsspurningar

Við matið var einkum stuðst við markmið og stefnu í fyrirliggjandi áætlunum, sbr. Aðalskipulag Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2018-2030, Landskipulagsstefnu 2015-2026 og Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs. Önnur viðmið til grundvallarmati eru lög um náttúruvernd s.s. 61. gr. og náttúruinjakrá (svæði nr. 635), og önnur fyrirliggjandi gögn m.a:

- Vistgerðarflokkun Náttúrufræðistofnunar Íslands.
- Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitu og skólp, og Samantekt Umhverfisstofnunar um stöðu fráveitumála á Íslandi árið 2014 (2017).
- Skýrsla ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra um þolmörk ferðamennsku.
- Sveitarfélagið Hornafjörður. Ferðamál. Efla 10.04.2018.
- Loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á Íslandi. Skýrsla vísindanefndar um loftslagsbreytingar. Veðurstofa Íslands (2018).

Vægismat umhverfisáhrifa

Vægi á áhrifum eru sett fram á eftirfarandi hátt:

Mjög neikvæð (--)	Neikvæð (-)	Engin/óveruleg (0)	Jákvæð (+)	Mjög jákvæð (++)
Umfang áhrifa mikið, gengur gegn helstu viðmiðum.	Umfang áhrifa er nokkuð, fellur ekki að viðmiðum að hluta.	Umfang áhrifa er lítið eða ekkert. Fellur að viðmiðum.	Umfang áhrifa er nokkuð, fellur að viðmiðum að hluta.	Umfang áhrifa mikið, er í samræmi við öll viðmið.

Valkostir til samanburðar. Í umhverfismati lagt mat á umhverfisáhrif tillögu að breytingu aðalskipulagsins og til samanburðar áhrif framfylgdar gildandi aðalskipulags.

Í umhverfisskýrslu verður farið yfir rökstuðning fyrir vægismati hvers umhverfisþáttar og lagðar til mótvægisáðgerðir og vöktun eftir því sem við á.

5 Niðurstöður umhverfismats

Lífriki/náttúra

Áhrif stækkunar afþreyingar- og ferðamannasvæðisins á lífríki ráðast fyrst og fremst af útfærslu og staðsetningu mannvirkja. Áhersla er lögð á að forðast rask á landi við mannvirkjagerð á svæðinu.³ Tilfærsla á þjóðveginum mun hafa neikvæð áhrif á lífríki þar sem vegurinn fer yfir áður óraskað land á náttúruinjakrá þar sem eru varpsvæði fugla og gróður. Gildandi aðalskipulag hefur sambærileg áhrif á lífríki og náttúru.

Innan skipulagssvæðisins eru þekkt varplendi krúu og skúma. Báðar tegundirnar eru á Válista Náttúrufræðistofnunar Íslands. Veglína Hringvegur skerðir varpsvæðin. Taka skal tillit til varptíma fuglanna við skipulag framkvæmda næst óðöllum þeirra þannig að þær trufli ekki varpið umfram nauðsyn, og setja aðrar þær umgengnisreglur sem þarf til að tryggja friðhelgi fuglanna. Tryggja skal með vöktun að framkvæmdir og umsvif vegna ferðamanna við lónið raski ekki skilyrðum þeirra.

³ Í áður auglýstri tillögu var gert ráð fyrir að þjóðvegurinn færi nálægt núverandi brú og að hluta um núverandi vegstæði austan ár. Ný veglína liggur að mestu í nýju vegstæði og framkvæmdasvæðið skerðir meira af óroskuðu landi.

Selir halda sig í Jökulsárlóni. Báðar íslensku selategundirnar eru skráðar á Válista Náttúrufræðistofnunar Íslands, og tryggja skal með vöktun að framkvæmdir og umsvif vegna ferðamanna við lónið raski ekki skilyrðumpeirra.

Skammt austan Jökulsár, er votlendisfláki sem hugsanlega verður fyrir röskun vegna breytinga á þjóðveginum. Leitast er við að finna veginum legu þannig að hann valdi sem minnstri röskun.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Neikvæð (-)
Gilandi aðalskipulag	Neikvæð (-)

Sjór og vötn

Bæði gildandi aðalskipulag og tillaga að breytingu gera ráð fyrir tilfærslu þjóðvegjar og þverun Jökulsár á nýjum stað. Árbakkar Jökulsár eru þegar raskaðir eða manngerðir vegna rofvarna og því ekki um náttúrulega árbakka að ræða. Áhrif vegarins á umhverfisþáttinn sjór og vötn eru því metin óveruleg bæði í gildandi aðalskipulagi og breytingartillögu.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Engin/óveruleg (0)
Gilandi aðalskipulag	Engin/óveruleg (0)

Landslag/ásýnd

Báðir valkostir, gildandi aðalskipulag og breytingartillagan, gera ráð fyrir uppbyggingu ferðapjónustu. Mannvirki geta haft neikvæð áhrif á landslag og ásýnd en hægt er að draga úr þeim áhrifum með fyrirkomulagi bygginga, aðlögun að landslagi og mótvægisáðgerðum í hönnun. Í breytingartillögu er lagt til að umfangsmesta uppbyggingin, þjónustumiðstöðin, færist fjær bökkum Jökulsárlóns sem mun draga úr neikvæðum áhrifum uppbyggingar á landslag og ásýnd svæðisins. Breytingartillagan gerir líkt og gildandi aðalskipulag ráð fyrir tilfærslu þjóðvegjar til norðurs, sem hefur í för með sér að þjóðvegurinn verður meira áberandi frá þjónustusvæðinu undir Öldunni og neikvæð áhrif á ásýnd.⁴

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Neikvæð (-)
Gildandi aðalskipulag	Neikvæð (-)

Hljóðvist

Bílaumferð er helsta uppspretta hávaða á svæðinu og berst hávaðinn bæði frá þjóðveginum og hins vegar umferð og ferðapjónustustarfseminni við Jökulsárlón. Gildandi aðalskipulag gerir ráð fyrir að þjóðvegurinn þveri á nyrst á eyrinni og hefur því líklega neikvæð áhrif á hljóðvist við lónið og undir jökulöldunni. Breytingartillagan gerir ráð fyrir að þjóðvegurinn þveri á nyrst á sama stað og áhrif breytingartillögu á hljóðvist við lónið því

⁴ Í áður auglýstri tillögu var gert ráð fyrir að þjóðvegurinn færi um núverandi brú og áhrif hennar þá metin jákvæð á ásýnd, samanborið við gildandi aðalskipulag og tilfærslu vegarins til norðurs.

einnig metin neikvæð.⁵ Aðalskipulagsbreytingin er ekki talin líkleg til að hafa veruleg bein áhrif á fjölda gesta að svæðinu og á umferðarmagn um þjóðveginn og þar með umferðarhávaða frá þjóðveginum.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Neikvæð (-)
Gilandi aðalskipulag	Neikvæð (-)

Samfélag

Breytingartillagan felur ekki í sér breytta stefnu hvað varðar umfang uppbyggingar ferðaþjónustu. Gildandi aðalskipulag og breytingartillagan gera ráð fyrir frekari uppbyggingu ferðaþjónustu, sem stuðlar að fjölgun atvinnutækifæra með jákvæðum áhrifum á efnahag. Báðir valkostir eru líklegir til að hafa jákvæð áhrif á samfélag.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Jákvæð (+)
Gildandi aðalskipulag	Jákvæð (+)

Landnotkun

Breytingartillagan gerir ráð fyrir stækkun afþreyingar- og ferðaþjónustusvæðisins (AF16) sem mun gefa aukið rými til að taka á móti og dreifa gestum um svæðið og færa meginuppbyggingarsvæðið fjær Jökulsá og Jökulsárlóni. Tilfærsla þjóðveggar norður fyrir núverandi þjóðveg samkvæmt gildandi aðalskipulagi og breytingartillögunni rýrir nokkuð þróunarmöguleika afþreyingar- og ferðamannasvæðisins.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Jákvæð (+)
Gildandi aðalskipulag	Neikvæð (-)

Náttúruvá

Dregið hefur úr strandrofi á svæðinu undanfarin ár og talið að land muni rísa umfram hækkun sjávarborðs. Hvorki gildandi aðalskipulag né breytingartillagan er talin fela í sér aukna hættu af völdum ágangs sjávar, enda er það einn megingilgangur með færslu Hringvegarsins.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Engin/óveruleg (0)
Gildandi aðalskipulag	Engin/óveruleg (0)

Meningarminjar

Alls eru skráðar 4 minjar á skipulagssvæðinu. Þær verða ekki fyrir raski vegna uppbyggingaráforma.

⁵ Í áður auglýstri tillögu var gert ráð fyrir að þjóðvegurinn færi nærri núverandi brú og áhrif hennar þá metin jákvæð á hljóðvist, samanborið við hljóðvistarhrif gildandi aðalskipulags og tilfærslu vegarsins til norðurs og nær helstu upplifunarstöðum við lónið.

Rannsóknarsvið Menningarmiðstöðvar Hornafjarðar annaðist Fornleifaskráningu við Jökulsárlón haustið 2019. Niðurstaðan er birt í skýrslunni „Fornleifaskráning 2019 Minjakönnun við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi vegna nýs deiliskipulags“.

Skráðir eru fjórir minjastaðir á skipulagssvæðinu, þeir eru auðkenndir á deiliskipulags-uppdráttum, M1-M4.

- M1 Sæluhúsið á Breiðamerkursandi, tóft, auðkennisnúmer: 2068:001 í minjaskrá.

Tóft sæluhúss sem reist var 1911 undir jökulöldunum, rétt austan Nýgræðnakvísla. Árið 1925 var húsið að hruni.

Tóftin er utan mannvirkjasvæða og verður ekki fyrir raski af völdum ákvarðana skipulagsins.

- M2 Sæluhúsið á Breiðamerkursandi, heimild, auðkennisnúmer: 2068:002 í minjaskrá.

Heimild um sæluhús sem reist var 1926 og var rifið á níunda áratug 20. aldar. Ekki sjást merki um húsið sem mun hafa staðið í jaðri deiliskipulagssvæðis B í deiliskipulaginu.

- M3 Hringlaga grjóthleðsla í tveimur hlutum. auðkennisnúmer: 2068:003 í minjaskrá.

Greinilegar minjar, líklega um rétt eða aðhald fyrir búfenað eða hesta – utan mannvirkjasvæða og verður ekki fyrir raski af völdum ákvarðana skipulagsins.

- M4 Skipbrotsmannaskýli á Breiðamerkursandi, heimild, auðkennisnúmer: 2068:004 í minjaskrá.

Heimild um sæluhús – skipbrotsmannaskýli – sem reist var 1946-1948 og var rifið á níunda áratug 20. aldar. Ekki sjást ummerki um húsið sem stóð á hjallanum austan Jökulsárlóns, milli vegstæðis hringveggar og byggingarreits B1.

Brú yfir Jökulsá.

Árið 1967 var 108 m löng hengibrú yfir Jökulsá á Breiðamerkursandi vígð og var mikilvæg samgöngubót. Brúin er reisulegt mannvirki, steyptir turnar hennar gnæfa um 13 m yfir brúargólfíð sem byggt er úr stáli og timbri. Árni Pálsson og Helgi Hallgrímsson hönnuðu brúna sem var byggð á árunum 1966-1967.

Verja hefur þurft bakka Jökulsár fyrir rofi árinna og ágangi sjávar, til að tryggja öryggi brúarinnar.

Stuðla skal að varðveislu brúarinnar yfir Jökulsá á Breiðamerkursandi eftir föngum.

Ekki hafa margar brýr af þessu tagi verið byggðar á Íslandi. Fyrsta hengibrúin á Íslandi var byggð 1891, og alls voru 6 brýr byggðar af þessari gerð á árunum 1891-1905, ein stendur eftir. Á árunum 1945-1957 voru byggðar 6 hengibrýr, sem enn eru í notkun, auk tveggja göngubrúa inn á öræfum.

Upplýsingar um brúna yfir Jökulsá á Breiðamerkursandi eru skráðar í gagnagrunn Minjastofnunar.

Valkostur	Áhrif
Tillaga að breytingu aðalskipulags	Engin/óveruleg (0)
Gildandi aðalskipulag	Engin/óveruleg (0)

6 Heimildir

- Ferðamálastofa, febrúar 2018. Ferðalög Íslendinga 2017. Reykjavík https://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/Frettamyndir/2018/april/innanlandskonnun/1802_fms_final_v2.pdf
- Gyða Þórhallsdóttir og Rögnvaldur Ólafsson, mars 2018. Fjöldi gesta í Vatnajökulspjóðgarði frá upphafi talninga út árið 2017. Vatnajökulspjóðgarður. Garðabær. <https://www.vatnajokulsthjodgardur.is/static/files/Utgefid-efni/VJP-sameiginlegt/vjp-fjoldi-gesta-april2018.pdf>
- Landris við Vatnajökul Áfangaskýrsla til Vegagerðarinnar, janúar 2005, (1) Norræna eldfjallasetrinu, Jarðvísindastofnun Háskólans (2) Veðurstofu Íslands (3) Jarðvísindastofnun Háskólans. [http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Landris_vatnajokul_2005/\\$file/Landris%20vi%C3%B0%20Vatnaj%C3%B6kul.pdf](http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Landris_vatnajokul_2005/$file/Landris%20vi%C3%B0%20Vatnaj%C3%B6kul.pdf)
- Loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á Íslandi, 2018. <https://www.vedur.is/media/loftslag/Skyrsla-loftslagsbreytingar-2018-Vefur-NY.pdf>
- Rögnvaldur Guðmundsson, 2018. Erlendir vetrarferðamenn í Skaftafelli 2017-2018, atferli og viðhorf til þjónustu. Samantekt unnin fyrir Vatnajökulspjóðgarð. Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar. Hafnarfjörður. <https://www.vatnajokulsthjodgardur.is/static/files/Utgefid-efni/Sudursvaedi/erl-ferdamenn-i-skaftafelli-vefur-2017-2018.pdf>
- Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs, náttúruvernd, útivist og byggðapróun. 12. júlí 2013. 2. útg. Vatnajökulspjóðgarður. Garðabær. https://www.vatnajokulsthjodgardur.is/static/files/Stjornsysla/PDF-skjol-kort/stjornunar-og_verndar_2013.pdf
- Sigríður G. Björgvinsdóttir. Fornleifaskráning 2019 Minjakönnun við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi vegna nýs deiliskipulags. Menningarmiðstöð Hornafjarðar Rannsóknarsvið.
- Guðrún Þóra Garðarsdóttir og Baldur Þ. Þorvaldsson. Brú á Jökulsá á Breiðamerkursandi. Óformlegt minnisblað og tölvupóstur. Vegagerðin.